

ผลการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช สมัยสามัญ ครั้งที่ ๕๗
ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ตั้งแต่วันที่ ๒๖ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ขอเรียนสรุปผลการประชุมดังนี้

๑. การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ มีจำนวน ๒ เรื่อง คือ

๑.๑ การดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามาตรการ SPS

ระหว่างสมาชิก (Ad hoc Consultation) ประธานได้รายงานผลการดำเนินงานของผู้ประสานงาน (Steward) ผ่าน e-working ในการทบทวนแก้ไขร่างเอกสารการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจครั้งที่ ๕ (G/SPS/W/๒๕๙/Rev.๕) ตามข้อคิดเห็นที่ได้จากประเทศสมาชิกซึ่งข้อคิดเห็นดังกล่าวมีความแตกต่างกันมาก และบางประเทศมีการแจ้งข้อเสนอแนะใหม่ คณะกรรมการได้รวบรวมข้อคิดเห็นเพื่อจัดทำร่างเอกสารทบทวนการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจครั้งที่ ๖ (G/SPS/W/๒๕๙/Rev.๖) และนำมาพิจารณาในการประชุมครั้งนี้ โดยไม่มีการเจรจาในร่างข้อบท (legal text) และไม่มีการจัดทำข้อบังคับใช้ทางกฎหมายใหม่ รวมทั้งไม่มีการจัดทำกระบวนการใหม่ๆ ด้วย แต่ให้ระบุขั้นตอนทำงานโดยละเอียด โดยใช้กระบวนการ good offices เพื่อเพิ่มเติมความโปร่งใสและความชัดเจนของกระบวนการ รวมทั้งที่ประชุมได้หารือในรายละเอียดของเอกสาร G/SPS/W/๒๕๙/Rev.๖ เป็นรายหัวข้อ และสำหรับการดำเนินการต่อไปนั้น ประธานเสนอให้ประเทศสมาชิกพิจารณาทุกข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะภายในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อใช้พิจารณาจัดทำร่างเอกสารทบทวนการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจครั้งที่ ๗ (G/SPS/W/๒๕๙/Rev.๗) และแจ้งเวียนให้กับประเทศสมาชิกในต้นเดือนกันยายน ๒๕๕๖ นอกจากนี้ประธานได้ขอให้ประเทศสมาชิกพิจารณาเอกสารโดยเน้นขั้นตอนการดำเนินงานมากกว่าความต้องการของแต่ละประเทศ หากคณะกรรมการไม่สามารถมีมติเห็นชอบฉบับร่างใหม่นี้ได้ โดยประธานเสนอให้ถอนวาระนี้ออกจากระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการ SPS ครั้งต่อไปจนกว่าประเทศสมาชิกจะมีความพร้อมจะดำเนินการต่อไป

๑.๒ มาตรฐานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS-Related Private Standards) ที่ประชุมหารือถึงคำจำกัดความของมาตรฐานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS-Related Private Standard) ซึ่งจีนและนิวซีแลนด์เสนอร่างคำนิยามใหม่ (new proposals for definition) ทั้งนี้ยังคงให้เป็นคำนิยามเชิงปฏิบัติการโดยไม่ถือว่าเป็นคำนิยามทางกฎหมาย และในส่วนของแผนปฏิบัติการที่ ๔ เกี่ยวกับการสื่อสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศทราบ จีนเห็นว่าการสื่อสารกับภาคเอกชนนั้นมีความสำคัญโดยเสนอให้สมาชิกอ้างอิง code of practice ของความตกลง TBT และหลักการที่ ๖ ข้อ สำหรับการจัดเตรียมมาตรฐานเอกชนให้เป็นมาตรฐานสากล ขณะนี้ยังมีบางประเทศได้มีการสื่อสารกับภาคเอกชนในการพัฒนา การใช้และการตรวจใบรับรองมาตรฐานเอกชน ซึ่งรวมถึงโครงการนำร่อง (pilot-project) ส่วนประเทศเบลซได้ขอให้แก้ไขบางคำในแผนปฏิบัติการที่ ๔ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติการที่ ๔ และร่างแผนปฏิบัติการที่ ๑๐ และ ๑๑ (เรื่องหลักปฏิบัติที่ดีเพื่อนำมาปรับใช้กับมาตรฐานเอกชน และการพัฒนาเอกสารแนวทางสำหรับรัฐบาลของประเทศสมาชิกเพื่อประสานงานในส่วนของมาตรฐานเอกชน) และยังเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะผลักดันในส่วนของร่างแผนปฏิบัติการที่ ๖-๑๒ ต่อไป อย่างไรก็ตามร่างมาตรการที่ ๖-๑๒ ก็ยังหาข้อยุติไม่ได้ ในส่วนแผนปฏิบัติการที่ ๕ เกี่ยวกับการสำรวจการทำงานที่เป็นไปได้ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ชีลีเน้นย้ำความสำคัญของการปฏิบัติงานขององค์กรที่จัดทำมาตรฐานเอกชน และได้แจ้งการทำงานร่วมกันของ OIE กับ CODEX ในการจัดทำมาตรฐานเอกชนที่ให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงและการนำมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยอาหารไปใช้ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยประธานขอให้เบลซส่งข้อเสนอสำหรับการขยายความของแผนปฏิบัติการที่ ๔ เพื่อให้พิจารณาต่อไป

๒. การประชุมคณะกรรมการ SPS สมัยสามัญ ครั้งที่ ๕๗ ในวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖
สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ ประธานที่ประชุมได้แจ้งว่า ในวาระครบรอบ ๕๐ ปีของ CODEX ซึ่งเป็นหน่วยงานกำหนดมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ โดยรับรองว่ามาตรฐาน (Standard) เอกสารแนวทาง (Guideline) คำแนะนำ (Recommendation) ตั้งอยู่บนหลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีการใช้หลักการวิเคราะห์ความเสี่ยง และการควบคุมขบวนการผลิตเพื่อความปลอดภัยอาหาร นอกจากนี้ ยังเน้นเพื่อสุขภาพสาธารณสุขและเพื่อการค้าที่ยุติธรรม โดยหลายประเทศได้มีการกล่าวชื่นชมและจะสนับสนุนการทำงานของ CODEX ต่อไป

๒.๒ กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการมาตรการ SPS ของ WTO ได้แก่ ๑) หลักสูตรการเรียน e-learning ด้านมาตรการ SPS ทั้งนี้ มกอช. เห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการที่จะสนับสนุนต่อไป ๒) หลักสูตรการสัมมนาเชิงปฏิบัติการมาตรการ SPS ขั้นสูง ๓) หลักสูตรสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องมาตรการ SPS ที่เกี่ยวกับการเปิดตลาด (รายละเอียดจากเอกสารหมายเลข G/SPS/GEN/๙๙๗/Rev.๓)

๒.๓ การเสนอข้อกังวลทางการค้าระหว่างประเทศ (Specific Trade Concerns)

๒.๓.๑ ฝ่ายเลขานุการแจ้งที่ประชุมว่ามีการพิจารณาข้อกังวลทางการค้าที่เป็นเรื่องใหม่ ประเทศคู่เจรจาจะมีการหารือและนำเข้าสู่ที่ประชุมในครั้งต่อไป ได้แก่

- รัสเซียแสดงข้อกังวลกรณีข้อกำหนดการนำเข้าเนื้อสัตว์แปรรูปด้วยวิธีควบคุมอุณหภูมิในเนื้อสัตว์ของสหภาพยุโรป
- จีนแสดงความกังวลต่อร่างกฎระเบียบวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม การวิเคราะห์อันตราย และการควบคุมเพื่อป้องกันความเสี่ยงในอาหารสำหรับบริโภคของสหรัฐอเมริกา
- อาร์เจนตินาแสดงข้อกังวลกรณีการตรวจสอบสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) ของสหภาพยุโรป
- ไต้หวันแสดงความกังวลต่อข้อกำหนดการนำเข้ากล้วยไม้เนื้อเยื่อในหลอดแก้วของสหภาพยุโรป
- แอฟริกาใต้แสดงข้อกังวลต่อมาตรการสุขอนามัยพืชเกี่ยวกับโรค Citrus Black Spot ของสหภาพยุโรป

๒.๓.๒ ฝ่ายเลขานุการแจ้งที่ประชุมว่ามีการพิจารณาข้อกังวลทางการค้าในส่วนประเด็นข้อกังวลทางการค้าที่เป็นเรื่องเดิม และประเทศคู่เจรจาไม่สามารถตกลงร่วมกันได้อาจนำเข้าสู่ที่ประชุมอีกครั้ง ได้แก่

- สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป แสดงข้อกังวลต่อมาตรการห้ามนำเข้าเครื่องในวัว สุกรและสัตว์ปีก (white offal) ของเวียดนาม
- จีนแสดงข้อกังวลต่อมาตรการการปิดท่าด่านนำเข้าของประเทศอินโดนีเซีย

๓. การหารือทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า ในระหว่างการประชุมคณะกรรมการ SPS/WTO ครั้งที่ ๕๗ ผู้แทน มกอช. ได้มีการหารือกับประเทศคู่ค้า ดังนี้

๓.๑ การหารือทวิภาคีกับสวิสเซอร์แลนด์

ผู้แทนสวิสเซอร์แลนด์ได้ขอหารือผู้แทนไทยในประเด็นหนังสือรับรองการจำหน่ายประกอบ (Certificate of free sale) ซึ่งตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ระบุว่า หนังสือรับรองการจำหน่ายต้องออกโดยหน่วยงานภาครัฐของประเทศผู้ส่งออก ในเรื่องนี้สวิสเซอร์แลนด์แจ้งผู้แทนไทยว่าได้มอบหมายให้หอการค้าของสวิสเซอร์แลนด์เป็นผู้รับผิดชอบหลักซึ่งเป็นหน่วยงานภาคเอกชน ทำให้

สวิสเซอร์แลนด์เกิดความกังวลต่อประเด็นดังกล่าว นอกจากนี้ สวิสเซอร์แลนด์ยังไม่ได้แจ้งรายการสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ต้องการขอหนังสือรับรองการจำหน่าย โดยผู้แทนไทยได้แจ้งให้สวิสเซอร์แลนด์ประสานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

๓.๒ การหารือทวิภาคีกับออสเตรเลีย

ผู้แทนออสเตรเลียได้ขอหารือกับผู้แทนไทยในประเด็นของการส่งออกผลิตภัณฑ์พืชสวนมายังประเทศไทย ออสเตรเลียยังคงแสดงความกังวลต่อมาตรการในการกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี Cold Treatment เนื่องจากเป็นข้อจำกัดและส่งผลกระทบต่อมาตรการในการกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี Cold Treatment เนื่องจากเป็นข้อจำกัดและส่งผลกระทบต่อมาตรการในการกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี Cold Treatment เนื่องจากเป็นข้อจำกัดและส่งผลกระทบต่อมาตรการในการกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี Cold Treatment เนื่องจากเป็นข้อจำกัดและส่งผลกระทบต่อมาตรการในการกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี Cold Treatment เนื่องจากเป็นข้อจำกัดและส่งผลกระทบต่อมาตรการในการกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี Cold Treatment

๓.๓ การหารือทวิภาคีกับแอฟริกาใต้

ผู้แทนแอฟริกาใต้ได้ขอหารือกับผู้แทนฝ่ายไทยในเรื่องการอนุญาตนำเข้าผลไม้สดมายังไทย โดยได้สอบถามความก้าวหน้าการอนุญาตนำเข้า ส้ม องุ่น แพร์ แอปเปิ้ล และพลัม ซึ่งได้มีการหารือเป็นระยะๆ ทั้งนี้ ผู้แทนไทยได้รายงานความก้าวหน้าในการอนุญาตนำเข้าผลไม้สดจากแอฟริกาใต้ ดังนี้ กรณีการนำเข้าส้ม กรมวิชาการเกษตรได้ประกาศเงื่อนไขการนำเข้าส้มจากแอฟริกาใต้และประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว ส่วนการนำเข้าองุ่น กรมวิชาการเกษตรได้มีหนังสือแจ้งตอบแอฟริกาใต้ถึงความก้าวหน้าในขั้นตอนร่างเงื่อนไขการนำเข้าองุ่นจากแอฟริกาใต้ ซึ่งต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงต่อศัตรูพืช ๓ ชนิด ได้แก่ false codling moth, Mediterranean fruit fly และ Natal fruit fly รวมถึงการตรวจแปลงผลิตและขั้นตอนการรับรองการส่งออก ซึ่งข้อกำหนดข้างต้นต้องดำเนินการก่อนการอนุญาตนำเข้า ส่วนผลไม้ชนิดอื่น กรมวิชาการเกษตรจะดำเนินการพิจารณาต่อไป

๓.๔ การหารือทวิภาคีกับญี่ปุ่น

ผู้แทนญี่ปุ่นได้ขอหารือกับผู้แทนไทยใน ๒ ประเด็นหลัก คือ การขอขยายพื้นที่ปลูกส้ม ๘ สายพันธุ์ไปยังพื้นที่อื่นของจังหวัดมิเอะด้วย โดยกระทรวงเกษตรฯ ของญี่ปุ่นได้ส่งคำขออย่างเป็นทางการมายังกรมวิชาการเกษตรแล้ว ทั้งนี้ ญี่ปุ่นจึงเร่งรัดขอให้ไทยส่งคณะผู้แทนไปตรวจสอบแปลงผลิต (on-site) เพื่อการส่งออกส้มผลสดเพิ่มเติมในเขตจังหวัดมิเอะ และสำหรับประเด็นที่ ๒ ญี่ปุ่นได้ขอเพิ่มพื้นที่การผลิตส้มเพื่อส่งออกมายังไทยจากเขตจังหวัดฟูกูโอกะ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับอนุญาตนำเข้าส้มผลสดมายังไทย ซึ่งญี่ปุ่นได้ส่งคำขออย่างเป็นทางการมายังกรมวิชาการเกษตรแล้วในฉบับเดียวกับขอขยายพื้นที่ในเขตจังหวัดมิเอะ ทั้งนี้ ผู้แทนไทยแจ้งให้ญี่ปุ่นสามารถประสานต่อการประชุม JTEPA ครั้งที่ ๔ ในระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ นอกจากนี้ฝ่ายไทยได้ขอให้ญี่ปุ่นเร่งรัดในการพิจารณาเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขกระบวนการปลูกส้มในไร่ปลูกส้มของไทยให้เป็นไปตามสากล (๗๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลานาน ๑ นาที) อีกครั้ง รวมทั้งผู้แทนไทยได้สอบถามความคืบหน้าเรื่องการส่งออกไม้ประดับแช่เย็นแช่แข็งไปยังญี่ปุ่น ซึ่งญี่ปุ่นได้แจ้งว่าได้ไปตรวจประเมินเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ ญี่ปุ่นได้แจ้งผลการพิจารณาในการถอนรายชื่อประเทศไทยออกจากรายชื่อประเทศที่มีศัตรูพืช *Pantoea stewartii*

(สาเหตุโรคเหี่ยวของข้าวโพด) ตามที่กรมวิชาการ เกษตรได้ยืนยันด้วยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม และได้แจ้งประกาศต่อองค์การการค้าโลกแล้วตามประกาศหมายเลข G/SPS/N/JPN/๓๑๖

๓.๕ การหารือทวิภาคีกับประเทศชิลี

ผู้แทนชิลีขอผ่อนผันการปฏิบัติตามเงื่อนไขการนำเข้าผลองุ่นสด กีวีสด แอปเปิ้ลสด และเชอร์รี่สดจากชิลี ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวชิลีได้รับความเห็นชอบในเงื่อนไขการนำเข้าผลไม้ทั้งสี่ชนิดแล้ว รวมทั้งกรมวิชาการเกษตรได้มีการตรวจแปลงผลิตแล้ว และได้ประกาศลงราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ ทั้งนี้ ฝ่ายชิลียังคงแจ้งว่าไทยไม่ได้แจ้งเวียนประกาศองค์การการค้าโลกก่อน ซึ่งผู้แทนไทยได้ชี้แจงว่าการมาตรการการนำเข้าผลไม้อยู่ภายใต้ พ.ร.บ.กักพืช ซึ่งได้เคยแจ้งเวียนให้ประเทศสมาชิกทราบแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ โดยผู้แทนไทยแจ้งให้ชิลีประสานกรมวิชาการเกษตรในการพิจารณาขอผ่อนผันการนำเข้าผลไม้ดังกล่าว

จากผลการประชุมดังกล่าว สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เห็นควรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมประมง กรมการข้าว เพื่อทราบ แจ้งกรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ที่มา : กลุ่มความตกลงสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและอื่นๆ
กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร